

РЕШЕНИЕ

№ 178

гр. София, 09.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО II ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в закрито заседание на девети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иван Коев

Членове: Стефан Милев
Любомир Игнатов

като разгледа докладваното от Стефан Милев Въззивно наказателно дело от общ характер № 20221100600466 по описа за 2022 година

РЕШЕНИЕ

№.....

гр. София, 09 март 2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИЯТ ГРАДСКИ СЪД, Наказателно отделение, II въззивен състав в открито заседание на 04.03.2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Иван КОЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Стефан МИЛЕВ

Любомир ИГНАТОВ

при участието на секретаря Григорова и прокурор Илиевски, като разгледа докладваното от съдия МИЛЕВ в.н.о.х.д. № 466/22 г., намери за установено следното:

Делото е разгледано от СГС като втора (въззивна) инстанция след подаден от Софийската районна прокуратура в срока и по реда на гл. XXI НПК протест срещу обявената в открито заседание на 28.04.2021 г. присъда по н.о.х.д. № 11584/20 г. на СРС (НО, 17 с.), с която подс. С.П.Х. (ЕГН: *****) е бил оправдан по обвинението да е извършил престъпление по чл. 183, ал.1 НК по повод неплатената от него за периода от м. ноември 2012 г. до м. септември 2019 г. издръжка (8 300 лв.) за малолетното му дете Н. Х.а.

Протестът, неподдържан от прокурора в откритото въззивно заседание пред СГС, оспорва тази част от първоинстанционните съдебни изводи, в която е прието, че макар и обективно подс. Х. да не е изпълнявал в инкриминирания период осъдителното решение на СРС за издръжката, той не е правил това „съзнателно“ (с пряк умисъл), защото не е знаел какво дължи, по каква сметка да го превежда и за какъв период. Твърди се още, че Районният съд е дал на подсъдимия възможност да черпи права от собственото си неправомерно поведение (прекъснатия телефонен разговор с бившата му съпруга, която е искала да го уведоми за присъдената издръжка), както и че отказът да се правят доказателствени изводи за „субективното знание“ на дееца единствено въз основа на фикцията за връчване на съдебното решение на особен представител бил голословен и „...не е подкрепен с никаква съдебна практика или теория“ – теза, отречена от защитата на подсъдимия както в писменото възражение срещу протеста, така и в лаконичната пледоария пред втората инстанция.

Присъдата е правилна. СГС не намери основания за нейната отмяна.

Обективно установените факти по делото не са оспорени с въззивния протест и тяхната ревизия (при условията на чл. 316 НПК) не е необходима. Свързани са (най-общо) с това, че след като подс. Х. се разделил със съпругата си (св. Л.Ф.) и заминал за Германия, бракът между двамата бил прекратен с неприсъствено за Х. Решение на СРС (по гр.д. № 16660/11 г., в сила от 30.11.2012 г.), а присъдената с него месечна издръжка (100 лв.) на малолетната им дъщеря (Н. Х.а, родена на 05.02.2005 г.) не била погасявана от бащата в рамките на целия инкриминиран период, посочен в обвинението - от м. ноември 2012 г. до м. септември 2019 г., до кумулиране на сума в общ размер на 8 300 лв.

За да оправдае подс. Х. по обвинението за престъпление по чл. 183, ал.1 НПК,

Районният съд не е отрекъл цитираните дотук факти, но е установил, че те не изпълват изискуемата субективна страна на състава. Извел е, на първо място, доказателствени аргументи за това, съобразявайки се с искането на подсъдимия и неговия защитник за пряко приложение в съдебната фаза на събраните при разследването материали, без да се извършват повторни разпити на свидетели и вещи лица (чл. 371, т.1 НПК). Така, с позоваване на заверените материали от приложеното бракоразводно дело, на показанията на св. Ф. (бивша съпруга на Х.) и на обясненията на самия Х., обосновано е било прието: *а)* че поради липсата на контакт с майката на детето подсъдимият не бил своевременно уведомен за присъдената издръжка; *б)* че през 2016 г. той разбрал от св. Ф. за бракоразводното решение, но не и за осъдителната му част; *в)* че през м. август 2018 г. при проведен между двамата телефонен разговор, приключил с напрежение и скандал, на Х. било съобщено единствено, че дължи издръжка, но без пояснения в какъв размер и за какъв период; *г)* че цялостна информация за неплатеното задължение, инкриминирано по делото, подсъдимият на практика получил едва през м. юли 2020 г., когато му било предявено постановлението за привличане като обвиняем; и *д)* че след предявяване на обвинението, до приключване на съдебното следствие пред първата инстанция, той погасил цялата сума от 8300 лв. Именно тези обстоятелства законосъобразно са дали повод на СРС да приеме, от правна страна, че макар и деецът първоначално да не е заплатил инкриминираната издръжка, поведението му не е виновно, защото няма умисъл. Подс. Х. е узнал размера на дължимата спрямо детето си издръжка и времето, което тя обхваща едва след изтичане на инкриминирания период, когато е бил призован за привличането му като обвиняем. Оттук Районният съд прецизно е съобразил, че гражданско-процесуалната фикция за лично връчване на осъдителното (неприсъствено) съдебно решение има единствената функция да улесни влизането му в сила, но не и да бъде ползвана за доказване на вината на дееца в наказателното производство.

Голословно е, на първо място, заявеното в протеста оплакване за вътрешно противоречие в мотивите към присъдата относно това, знаел ли е подс. Х. за присъдената издръжка. Първата инстанция детайлно и последователно е проследила комуникацията между него и бившата му съпруга и - съобразно съобщеното от самата нея, е приела, че през 2016 г. той научил единствено за съдебното прекратяване на брака им, а по-късно (едва през 2018 г.) – и за факта, че е осъден да издържа общото им дете. Така, че в случая дадените пред разследващия орган обяснения на Х. не са били фаворизирани и избирателно оценявани, защото са съпоставени с останалите източници на доказателства по делото. Телефонното информиране на дееца в частен разговор, че бракът му е прекратен неприсъствено и че дължи издръжка на детето си, не е равнозначно на официално уведомяване за задължението, неговия размер, начин и място на погасяване – все обстоятелства, които следва да бъдат субективно съзнавани, за да са изпълнени в цялост признаците на състава по чл. 183, ал.1 НК.

Не става ясно, също така, какво е имал предвид прокурорът при СРП, изтъквайки в протеста, че подс. Х. черпел права „от собственото си *противоправно и недобросъвестно поведение*“. Ако „противоправността“ и „недобросъвестността“ се извеждат от обстоятелството, че той „затворил телефона“ при опит бившата му съпруга (св. Ф.) да му съобщи всички подробности около дължимата издръжка, то следва да бъдат ясно дефинирани онези нормативни или житейски (опитни) правила, позволяващи една страна по гражданско дело да уведомява другата за постановеното решение и това уведомяване да има правно-валидно действие. Такива, обаче, не съществуват, защото държавната процесуална дейност по връчване на призовки, съобщения и книжа (вкл. и в частта й, в която е делегирана на частни съдебни изпълнители) не може да бъде измествана и замествана от неформална размяна на реплики между частни физически лица.

Подходът на първата инстанция, която е приела регламентираната в ГПК правна фикция за връчване (съобщаване) на съдебни решения за недопустима в наказателното производство, също е оспорен с въззивния протест (с аргумента, че в негова подкрепа няма изложена „никаква съдебна практика“), но и това оплакване е неоснователно, защото не е съобразено с базисното положение, че вината в наказателното производство (в което обвиняемият се счита за невинен до установяване на противното) се доказва (чл. 102, т.1 НПК), а не се презумира или фингира. Функцията на класическите фикции и презумпции в други правни отрасли е да съкращават пътя на доказването, но в наказателното правосъдие, поради спецификата и ценността на правата, които то засяга, използването на въпросните способи крие сериозни рискове. Не е вярно и че липсва задължителна съдебна практика по въпроса, защото – макар и да е прието по повод приложението на друг състав от НК (чл. 343в, ал.2, във връзка с фикцията за връчване на наказателни постановления по чл. 58, ал.2 ЗАНН), Тълкувателно решение № 1/16-ОСНК засяга именно този проблем – че „Субективната страна на престъплението (...) подлежи на доказване чрез всички способи на доказване по НПК и с всички доказателства и доказателствени средства“, както и че е недопустимо „...умисълът на дееца (...) да се обосновава само от законова фикция...“. Нещо повече - по делото е останал не само недоказан фактът, че подс. Х. е знаел какво, в какъв размер и по какъв ред дължи като издръжка, а точно обратното – установява се, че той не е имал конкретно знание за тези обстоятелства в рамките на инкриминирания период.

Вероятно – съзнавайки субективната несъставомерност на деянието по обвинителния акт като престъпление по чл. 183, ал.1 НК, с протеста за първи път прокурорът е поискал от въззивната инстанция да преквалифицира фактите по делото (без да ги изменя съществено) в друго по-леко наказуемо престъпление по чл. 181 НК и подсъдимият да бъде осъден за това, че - нарушавайки свое задължение към неспособен да се грижи за себе си низходящ, го е поставил в положение на сериозно затруднение.

Претенцията, обаче, няма как да бъде удовлетворена. Признаването на дееца за виновен с нова (въззивна) присъда винаги трябва да е в рамките на „съответното“ обвинение в първата инстанция (чл. 336, ал.1, т.2 НПК), т.е. да попада в обхвата на фактите, които прокурорът е предявил (инкриминирал) по делото, макар и да може да им се даде различна правна оценка. Лаконичността на обвинителния акт не позволява подобен процесуален подход, защото в него телеграфно е посочено единствено осъждането на подс. Х. за издръжката към дъщеря му, месечният (и натрупаният общ) размер на задължението и периодът на неплащане. Не са изложени други факти, пряко свързани със състава на чл. 181 НК, регламентиращ специален случай на злепоставяне поради неполагане на фактически грижи. Ангажирането на наказателната отговорност на подсъдимия за посоченото престъпление изисква в обвинителния акт недвусмислено да е дефинирано на кого са били възложени родителските права след развода; какви фактически грижи е бил правно задължен да полага в процесния период подсъдимият; как бездействието спрямо личността на пострадалия е довело до съставомерния резултат – поставянето му в „положение на сериозно затруднение“, и в какво (конкретно) се е изразявало това затруднение. Изследването на тези обстоятелства за първи път със съдебния акт, без надлежното им предявяване като фактическо твърдение от прокурора, би довело до съществено изменение на обвинението, нарушаване на правото на защита и на стандартите за справедливост на съдебния процес.

Деянието по обвинителния акт срещу подс. С.Х. не съставлява престъпление – нито по чл. 183, ал.1 НК, нито по други „еднакво“ или „по-леко наказуеми“ състави на

НК, поради което цялостното му оправдаване е било единственият законосъобразен изход на делото. Неоснователността на въззивния протест налага оспорената с него присъда да бъде потвърдена, поради което - на основание чл. 338 НПК, Софийският градски съд, Наказателно отделение, II въззивен състав:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА присъда от 28.04.2021 г. по н.о.х.д. № 11584/20 г. на СРС (НО, 17 състав).

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____